T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 539
KARAR NO : 2017 / 19
KARAR TR : 20.2.2017

ÖZET : Davacının, 13.09.1983-30.09.1983 tarihleri arasında çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 13.09.1983 tarihi olarak tespiti ile 11.04.2013 tarihinden itibaren emekli aylığına müstehak olduğunun belirlenmesi ve sigortalı olarak yaşlılık aylığı bağlanması isteminin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın; 506 sayılı Yasa hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gerektiği gözetildiğinde, ADLİ YARGI yerinde görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C.K.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. T.T., Av.F.E.

O L A Y : Davacı dilekçesinde; 28.02.2013 tarihinde 5434 ve 506 sayılı Kanunlara tabi hizmetlerinin birleştirilmesi amacıyla dilekçe verdiğini, 11.04.2013 tarihinde 506 sayılı Kanuna göre 25 yıl sigortalılık süresini doldurup 9.162 gün sigorta primi gününe sahip olduğu ve 47 yıl yaş haddini 01.03.2013 tarihinde doldurduğundan dolayı emekli aylığı müracaatında bulunduğunu; ilk defa devlet memurluğuna girdiğinde 25 yıl fiili hizmet sonucunda 44 yaşında emekli olabilme hakkına sahip bulunduğunu, yapılan yasal değişiklikler sonucunda, 1983 yılında işe girenlerin 47 yaşında emekli olabileceğinin öngörüldüğünü, kendisinin de 506 sayılı Yasanın buna ilişkin hükümlerini göz önüne alarak 11.04.2013 tarihinde bu müracaatı yaptığını; kendisine verilen 20.07.2013 tarih ve …-11762615 sayılı yazıda; "50 yaşınız bulunmadığından dolayı dosyanız işlemden kaldırıldı…." şeklindeki açıklama ile talebinin reddedildiğini; ret gerekçesinin, sigortalılık başlangıç tarihinin ilk defa devlet memurluğunda fiili çalışmaya başlama tarihi olan 13.09.1983 yerine, tam kesenek kesildiği 15.11.1987 tarihinin esas almasından kaynaklandığını, 1983 yılındaki işe girişi ve devlette yaptığı fiili çalışmanın hiç dikkate alınmadığını; İdarenin, 13.09.1983-30.09.1983 tarihleri arasında Kocaeli Defterdarlığı Tepecik Vergi Dairesi Müdürlüğünde göreve başladığını ve 18 günlük devlet memurluğu hizmetini göz önüne almadığını; ilk defa devlet memurluğuna 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 94. maddesi uyarınca 13.09.1983 tarihinde atandığını, bu tarihte göreve başladığını, 18 günlük fiili çalışmasının sonucunda yüksek öğrenim görmek amacıyla, zorunlu hizmet yükümlülüğünün bulunduğu Maliye Bakanlığının onayı ile bu görevden ayrıldığını, 5434 sayılı Kanunun tanıdığı kıst dönem aylıklarından emekli keseneği kesilmeyeceğinden dolayı, aylığından emekli keseneği kesilmediğini, bunun Kanunun tanıdığı bir hak olduğunu, bu süreçte kendisinin hiçbir sosyal güvenlik kapsamında olmadığı şeklinde değerlendirilemeyeceğini; Maliye Bakanlığının taahhüdünü uygun görüp onaylayarak mecburi hizmetini 14.10.1983-13.11.1987 tarihleri arasında ertelediğini; aslında. 13.09.1983 tarihinde atanmış olduğu devlet memurluğu görevinin sona ermediğini, aylıksız izinli gibi işleme tabi tutularak yüksekokul okuma nedeniyle devlet memurluğu görevine ara verildiğini; nitekim 1987 yılında yükseköğrenimi bitirdikten sonra, mecburi hizmet yükümlülüğünden dolayı 13.11.1987 tarihinde yeniden devlet memurluğuna atandığını; 5434 sayılı Kanuna tabi hizmetlerinin tarafına bildirilmesi amacıyla 18.07.2002 tarihinde T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğüne müracaat ettiğini, kendisine verilen cevapta, bu konudaki başvurunun kendi kurumuna yapılması gerektiğinin bildirildiğini; bunun üzerine Maliye Bakanlığı'ndan hizmetlerinin dökümünü aldığını, buna göre, 12 nci derecenin 2 inci kademesinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 94 uncu maddesine dayanılarak Kocaeli Defterdarlığı Tepecik Vergi Dairesi Müdürlüğüne vergi memuru olarak 13.09.1983 tarihinde atanarak göreve başladığını; bu atama sonucunda sigortalılık başlangıç tarihinin 13.09.1983 tarihi olması gerektiğini, Emekli Sandığının yazısında belirtildiği üzere, bu hizmet çizelgesine göre emekli aylığı talebinde bulunduğunu; sigorta primi kesilmemiş (kıst dönem aylık alındığı için) olsa bile, bunun 657 ve 5434 sayılı kanunlara göre bir hak olduğunu, fiilen işe başlandığı ve çalışıldığı ispatlanan sürelerin 506 sayılı kanuna göre değerlendirilerek, 5510 sayılı Kanunun 4(a) bendi hükümlerine göre emekli aylığı talebinin, 13.09.1983 tarihinde ilk defa devlet memurluğuna atandığı hususu da dikkate alınarak yerine getirilmesinin gerektiğini; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'nün 22.02.2013 tarih ve 32995964/230 sayılı Sigortalılık İşlemleri Birleşik Genelgesinin, Sigortalılığın Başlangıcı ve Kuruma Bildirilmesi Başlıklı Bölümün 1 nci maddesinde; "Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların sigortalılıkları, çalışmaya, mesleki eğitime, staja veya kursa başladıkları tarihten itibaren başlar. " denildiğini; Genelgenin Dördüncü Kısımda yer alan Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (c) Bendine Tabi Çalışan Sigortalılar başlıklı bölümünün 1. Genel Açıklamalar bölümünde; "Ayrıca, Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı Kanuna tabi bir göreve giren ancak, aylığından tam kesenek kesilmeden bu görevinden ayrılan ve Kanunun yürürlük tarihinden sonra yeniden bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında göreve

başlayan sigortalılar hakkında da 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacaktır." denildiğini ve emekli keseneği kesilmemiş olsa bile, bu durumda olanların 5434 sayılı Kanuna tabi olmasının sağlandığını ve bunun bir hak olarak görüldüğünü; yine 22.02.2013 tarih ve 32995964/230 sayılı Sigortalılık İşlemleri Birleşik Genelgenin Dördüncü Kısım içinde yer alan Sigortalılığın Başlangıcı adlı bölümde de "Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında çalışanların kamu idarelerinde göreve başladıkları tarihten itibaren sigortalılıkları başlatılır;" denildiğini, bu hükmün kendisi için de lehe olacak şekilde uygulanması gerektiğini; yine, belirtilen mevzuat hükümlerinden de görüleceği üzere, sigortalılık başlangıcı ile hizmet başlangıcının, Kanunun 4 (c) kapsamında olup, aybaşlarından sonra işe girenler için farklı olduğunun belirtildiğini, dolayısıyla bu mevzuat hükümlerinin tarafına da uygulanmasının gerektiğini; bu mevzuat hükümlerinin bu dava konusu olaya uyarlandığında; "13.09.1983 tarihinde memur olarak göreve başlayan ve 5434 sayılı Kanun uyarınca Sosyal Güvenlik Kurumu ile ilgilendirilen sigortalının sigortalılığı göreve başladığı (13.09.1983) tarih iken, hizmet başlangıç tarihi aylığından tam kesenek kesilmeye başlandığı aybaşı olan 15.11.1987 tarihidir" şeklinde olacağını; belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde kendisinin sigortalılık başlangıç tarihinin, devlet memurluğuna ilk defa göreve başladığı 13.09.1983 tarihi olması gerektiğini, bu tarihin sigortalılık başlangıç tarihi olarak esas alınıp buna göre 506 sayılı Kanunun Geçici 81. Maddesinin B-C bentlerine göre emekli aylığı şartlarının belirlenmesinin gerektiğini; 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak çalışmakta olduğunu, 506 sayılı Kanuna tabi hizmetleri dışında 15.03.2004 tarihine kadar da 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olarak devlet memurluğu görevini yaptığını ve bu tarihte istifa ederek 506 sayılı Kanuna tabi olarak çalışmaya 11.04.2013 tarihine kadar devam ettiğini, 5510 sayılı Kanunim Geçici 2. Maddesinde bu Kanunun Geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenler için 5510 sayılı Kanunun Geçici 2 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin esas alınacağının, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenlere 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmayacağının açık olarak belirtildiğini ifade ederek; Maliye Bakanlığı'nda 13.09.1983-30.09.1983 tarihleri arasında çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 13.09.1983 tarihi olarak tespiti ile 11.04.2013 tarihinden itibaren emekli aylığına müstehak olduğunun belirlenmesi ve(fazlaya ilişkin hakları saklı kalması şartıyla) 11.04.2013 tarihinden itibaren gecikme faizine hükmedilmesi istemiyle 6.8.2013 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 19.İş Mahkemesi; 26.11.2013 gün ve E:2013/487, K:2013/111 sayı ile, davacının çalıştığını iddia ettiği işyerinin bağlı olduğu SGM Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezinin, Bakırköy yargı çevresi içinde olduğu, Bakırköy İş Mahkemelerinin yetkili ve görevli olduğundan gerekçesiyle yetkisizlik kararı vererek, talep halinde dosyanın yetkili ve görevli Bakırköy Nöbetçi İş Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

BAKIRKÖY 18.İŞ MAHKEMESİ; 6.1.2014 gün ve E:2013/1299, K: 2014/1 sayı ile, "(…) Davacı 5510 sayılı yasa yürürlüğe girmeden önce 13/09/1983 tarihinde emekli sandığı kapsamındaki döneme dayalı olarak 18 günlük fiili hizmet süresinin ve bu sürenin başlangıç tarihinin tespiti ile söz konusu tarihten itibaren emekli aylığı bağlanmasını talep ve dava ettiğinden;

Dava, Emekli aylığı bağlanması ve hizmet süresinin tespiti istemine ilişkindir, 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 1.maddesiyle; Maliye Bakanlığı'na bağlı olmak ve bu kanunda yazılı emeklilik işlerini görmek üzere Ankara'da tüzel kişiliğe sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı kurulmuş ise de, 20/05/2006 Tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 43. maddesiyle, 5434 sayılı kanunun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, devredilen kurumlar ve devre ilişkin hükümler içeren geçici 1. maddesiyle de, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu kanunun yürürlük tarihi itibariyle, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip sosyal güvenlik kuruluna devredilmiştir. Davalı SGK Başkanlığı (devredilen Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı)'na yönelik açılan ve görülen inceleme konusu davada; taraflar arasındaki hukuki uyuşmazlığın çözümünde 5510 sayılı kanunun uygulama yeri bulunmadığından sözü edilen 101. Madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemesi görevli olmayıp; idari yargının görevli olduğunun belirgin bulunmasına göre;

Davanın İdari Yargı yerinde açılması gerektiği gözetilerek yargı yolu yanlışlığı nedeniyle dinlenmesi mümkün olmayan dava dilekçesinin Reddine, tensiben karar vermek gerekmiş aşağıdaki gibi hüküm kurulmuştur./ HÜKÜM: Yargı yolu yanlışlığı nedeni ile dava dilekçesinin reddine…" karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 21.Hukuk Dairesince 17.3.2014 gün ve E:2014/3352, K:2014/5044 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı bu kez, aynı somut olay ve gerekçelerle; sigortalılık başlangıç tarihinin 13.09.1983 olarak esas alınması ve yaşlılık aylığı bağlanması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İstanbul 9.İdare Mahkemesi, 9.5.2014 gün ve E:2014/919, K:2014/861 sayı ile; "(…)Dava dosyasının incelenmesinden; bakılan davanın davacının sigortalılık başlangıç tarihinin 13.09.1983 olarak esas alınması ve yaşlılık aylığı bağlanması istemiyle açıldığı görülmüş ise de, herhangi bir idari işlemin iptali istenilmeksizin doğrudan idari işlem tesisi ya da idari eylemde bulunulması yönünde talepte bulunulduğu için işbu dava dilekçesi usule uygun bulunmamıştır.

Eğer ortada henüz idari davaya konu olabilecek bir işlem bulunmuyorsa davacının öncelikle 2577 Sayılı Yasanın 10.maddesi uyarınca idareye başvurup talepte bulunulabileceği ve bu isteğinin yazılı veya zımnen reddedilmesi halinde bu işleme ve/veya işlemlere karşı dava açabileceğine kuşku yoktur.

Bu durumda açılan iptal davalarının sağlıklı, süratli, ekonomik ve hukuka uygun olarak çözülebilmesi için, öncelikle davanın konusunun, sebebinin ve dayandığı delillerin tartışmaya yol açmayacak ve tereddüte düşülmeyecek bir şekilde gösterilmesi gerektiğinden yukarıda belirtilen eksiklikler nedeniyle dava dilekçesi usul hükümlerine uygun bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2577 sayılı Yasanın 3.maddesi hükmüne uygun bulunmayan dava dilekçesinin, aynı Yasanın 15.maddesinin 1.fıkrasının (d) bendi uyarınca bu kararın bildirim tarihinden itibaren 30 gün içinde belirtilen hususlara uygun biçimde, harç alınmaksızın yeniden dava açılmak üzere reddine…" karar vermiştir.

Davacı bunun üzerine; SGK Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi'nin 20.07.2013 tarih ve 17963-11762615 sayılı yazısı ile yapılan "50 yaşınız bulunmadığından dosyanız işlemden kaldırıldı. 01.03.1966(sehven yanlış

yazılmış, 2016 olacaktır) tarihinden sonra müracaat etmeniz halinde" diyerek yaşlılık aylığı bağlanması talebinin reddine ilişkin idari işlemin iptal edilmesi; sigortalılık başlangıç tarihinin, kamuda göreve başladığı 13.09.1983 tarihi olarak belirlenmesi; 13.09.1983 tarihinde sigortalılık başlangıcının esas alınmasıyla 11.04.2013 tarihinden itibaren yaşlılık aylığına müstehak olduğuna karar verilmesi ve 11.04.2013 tarihinden itibaren gecikme faizine hükmedilmesi istemiyle yeniden idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili uyuşmazlığın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiğinden bahisle görev itirazında bulunmuştur.

İstanbul 9.İdare Mahkemesi; 19.12.2014 gün ve E:2014/1507 sayı ile, "(…) uyuşmazlığın, 5510 sayılı Yasa yürürlüğe girmeden önce 13/09/1983 tarihinde Emekli Sandığı kapsamındaki döneme dayalı olarak 18 günlük fiili hizmet süresi çalışması bulunduğundan bahisle ve bu tarih başlangıç alınmak suretiyle hizmet birleştirmesi ile yaşlılık aylığı bağlanması istemine ilişkin olduğu anlaşılmakta olup, 5510 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği 01/10/2008 tarihinden önceki statüye tabi olarak çalışmış davacının isteminin, 2829 sayılı Kanunun hizmet birleştirilmesinde aylık bağlanmasına ilişkin hükümler ile 5510 sayılı Yasa'nın 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun ilgili hükümlerinin tatbik edilmesi gerektiğine ilişkin geçiş hükümleri çerçevesinde çözümleneceğinden, davanın görüm ve çözümü idari yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine…" karar vermiştir.

İdare Mahkemesi daha sonra bu kararını değiştirmiştir.

İSTANBUL 9.İDARE MAHKEMESİ:18.3.2015 gün ve E:2014/1507, K:2015/545 sayı ile,"(…) 01/10/2008 tarihinden itibaren yürürlükte olan 5510 sayılı Kanun'un "Bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tâbi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabı" başlıklı geçici 2. maddesinde, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506 sayılı Kanuna tabi olanlara bağlanacak yaşlılık aylıklarının nasıl hesaplanacağının belirtildiği; (c) fıkrasının son bendinde ise, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır." kuralı öngörülmüştür.

Anılan 5510 sayılı Yasa'nın 106. maddesi ile mülga olmakla birlikte, dava konusu uyuşmazlıkta uygulanması gereken 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun'un "Aylığı Bağlayacak Kurum" başlıklı 8. maddesinde, "Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca; hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir" kuralına yer verilmiştir.

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60.maddesinde de; yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartları belirtilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, 5510 sayılı Yasa yürürlüğe girmeden önce 13/09/1983 tarihinde Emekli Sandığı kapsamındaki döneme dayalı olarak 18 günlük fiili hizmet süresi çalışması bulunduğundan bahisle ve bu tarih başlangıç alınmak suretiyle 2869 sayılı Yasa uyarınca hizmet birleştirmesi ile yaşlılık aylığı bağlanması talebinin 506 sayılı Yasa'nın 60.maddesi uyarınca 50 yaşını doldurmadığından Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi işlemiyle reddedilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda davacının da son yedi yıllık fiili hizmet süresi fazla olan kurumunun Sosyal Sigortalar Kurumu (Daire Başkanlığı) olduğu, dolayısıyla, sigortalılık süresinin başlangıcı ve yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik talebinin de 5510 sayılı Kanun'un atfiyla 506 sayılı Yasa'nın yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarını belirleyen 60.maddesindeki hükümler çerçevesinde irdeleneceği (nitekim dava konusu işlemin de 506 sayılı Yasa'nın bu hükümleri doğrultusunda tesis edilmiştir.) açık olup, sonuç olarak; idari yargının görev alanına ilişkin 5510 sayılı Yasa'nın 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa yönelik geçiş hükümleriyle ilgili olmayan, 506 sayılı Yasa hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü görev yönünden reddine…" karar vermiş; temyiz edilmesi üzerine Danıştay 11. Dairesince 28.12.2015 gün ve E:2015/4868, K:2015/6619 sayı ile onanan; karar düzeltme istemi de aynı Dairece, 16.5.2016 gün ve E:2016/1591, K:2016/2474 sayı ile reddedilen karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 20.2.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece, dosya içerisinde adli yargı dosyasının bir örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, adli yargı kararının kesinleşme durumunun Başkanlıkça Mahkemesinden teyit edildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü

açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının, 13/09/1983 tarihinde Emekli Sandığı kapsamında, 657 sayılı yasaya tabi devlet memuru olarak 18 günlük fiilen çalışması bulunduğundan bahisle, 13.09.1983-30.09.1983 tarihleri arasında çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 13.09.1983 tarihi olarak tespiti ile 11.04.2013 tarihinden itibaren emekli aylığına müstehak olduğunun belirlenmesi ve bu bağlamda; sigortalı olarak yaşlılık aylığı bağlanması isteminin reddine ilişkin SGK Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi'nin 20.07.2013 tarih ve 17963-11762615 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Bu Kanundan önce yürürlükte bulunan sosyal güvenlik kanunlarına tâbi geçen çalışmalar için bağlanacak aylıkların hesabı" başlıklı geçici 2. Maddesinin ilk paragrafında; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı, 2/9/1971 tarihli ve 1479 sayılı, 17/10/1983 tarihli ve 2925 sayılı, bu Kanunla mülga 17/10/1983 tarihli ve 2926 sayılı kanunlara tabi olanlara bağlanacak yaşlılık aylıkları aşağıdaki şekilde hesaplanır:" denilmiş, maddenin (c) fıkrasının son bendinde ise, " Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı veya iştirakçi olup, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra aylık talebinde bulunanlardan, farklı sosyal güvenlik kurumlarına ya da bu Kanunda belirtilen sigortalılık hallerinden birden fazlasına tabi olanlara aylık bağlanmasına esas alınacak kanun, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre tespit olunur ve bunlar hakkında, bu Kanunun geçici maddelerindeki hükümler uygulanır. Ancak, bunlardan bu Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girmeyenlere 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanuna göre 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanması gerekenlerden, bu Kanunun geçici 4üncü maddesi kapsamına girmeyenler için, bu maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri esas alınır. (a) bendi hükümlerinin uygulamasına esas alınacak kanun, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında geçen süreler hariç, bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümlerine göre belirlenir. Bu Kanuna tabi hizmetlerle 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesine tabi sandıklarda geçen hizmetlerin birleştirilmesinde de bu fıkra hükümleri esas alınmak suretiyle bu Kanunla mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri uygulanır."hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Yasa'nın 106. Maddesinin 5.fıkrası ile yürürlükten kaldırılan 24/5/1983 tarihli ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun, 1.maddesinde,Kanunun amacının; çeşitli sosyal güvenlik kurumlarına tabi olarak geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi suretiyle ilgililerin sosyal güvenliklerinin sağlanması usul ve esaslarının düzenlenmesi olduğu; 2.maddesinde; Kanunun, T.C. Emekli Sandığına, Sosyal Sigortalar Kurumuna, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumuna, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 inci maddesine göre kurulan emekli sandıklarına, tabi çeşitli hizmet süreleri bulunanların emeklilik, malullük, yaşlılık ve bölümleri halinde kendilerine ve hak sahiplerine sağlanacak hakları kapsadığı; 4.maddesinde; kurumlara tabi çeşitli işlerde çalışmış olanların hizmet sürelerinin, aynı tarihlere rastlamamak kaydıyla bu Kanuna göre aylık bağlanmasına hakkazanıldığında birleştirileceği, ancak, hizmet süreleri toplamının aylık bağlanmasına yeterli olmaması halinde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiş; "Aylığı bağlayacak kurum" başlıklı 8.maddesinde; "Birleştirilmiş hizmet süreleri toplamı üzerinden, ilgililere; son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca, hizmet sürelerinin eşit olması halinde ise eşit hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca, kendi mevzuatına göre aylık bağlanır ve ödenir."

Ancak, malullük, ölüm, 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa göre yaş haddinden re'sen emekli olma (Ek ibare: 27/1/2000 - 4505/1 md.) süresi kanunla belirlenen vazifelere atanma veya seçilme ve bağlı oldukları kurumun kanunla değiştirilmesi hallerinde ilgililere hizmet sürelerinden sonuncusunun tabi olduğu kurumca,kendi mevzuatına göre aylık bağlanır." Hükmüne; Uygulanacak esaslar" başlıklı 10.maddesinde; "Bu Kanun uyarınca bağlanacak aylıkların ödenmesinde ve kesilmesinde, aylığı bağlayan kurum mevzuatındaki esaslar uygulanır. " Hükmüne yer verilmiş; yine konuyla bağlantılı, mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60.maddesinde de; yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarının neler olduğu belirtilmiştir.

Diğer taraftan, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri" başlıklı Geçici 4. maddesinin birinci fıkrasında; "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanuna göre; aylık, tazminat, harp malûllüğü zammı, diğer ödemeler ve yardımlar ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesine göre ek ödeme verilmekte olanlara, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanunda kendileri için belirtilmiş olan şartları haiz oldukları müddetçe bunların ödenmesine devam olunur. Ancak, 5 ilâ 10 yıl arasında fiili hizmet süresi olan iştirakçilerden dolayı dul ve yetim aylığı almakta olanların, aylık ve diğer ödemeleri, bu Kanunun 32 nci, 34 üncü ve 37 nci maddelerindeki şartları haiz oldukları müddetçe devam edilir." hükmüne, aynı maddenin beşinci fıkrasında ise; "Bu madde kapsamına girenlerin aylıklarının bağlanması, artırılması, azaltılması, kesilmesi, yeniden bağlanması, toptan ödemeleri, ilgi devamı, ihya ve borçlanmaları, diğer ödemeler ve yardımlar ile emeklilik ikramiyeleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır ve bu maddenin uygulanmasında mülga 2829 sayılı Kanun hükümleri ayrıca dikkate alınır. (Ek cümle: 16/06/2010-5797 S.K/10. md.) Ancak, Polis Akademisinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin yetim aylıkları bu öğrenimleri süresince kesilmeksizin ödenmeye devam edilir." hükmüne yer verilmiştir.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih

ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fikrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Uyuşmazlığa konu olayda; davacının, 5434 ve 506 sayılı Kanunlara tabi hizmetlerinin birleştirilmesi ve yaşlılık aylığı bağlanması amacıyla davalı idareye 11.04.2013 tarihinde başvurulduğu, davacı tarafından, 506 sayılı Kanuna göre 25 yıl sigortalılık süresini doldurup 9.162 gün sigorta primi gününe sahip olduğunun, 47 yıl yaş haddini 01.03.2013 tarihinde doldurduğunun; ilk defa devlet memurluğuna girdiğinde 25 yıl fiili hizmet sonucunda 44 yaşında emekli olabilme hakkına sahip bulunduğunun, yapılan yasal değişiklikler sonucunda, 1983 yılında işe girenlerin 47 yaşında emekli olabileceğinin öngörüldüğünün, kendisinin de 506 sayılı Yasanın buna ilişkin hükümlerini göz önüne alarak bu müracaatı yaptığının ifade edildiği; davacının başvurusu üzerine idarece verilen 20.07.2013 tarih ve …-11762615 sayılı cevap yazısında; 506 sayılı yasadan ve 2829 yasa gereğince son 7 yıllık hizmet süresinin Kurumlarına tabi olarak geçmesi gerektiği ile ilgili şartı yerine getirmediğinin tesbit edildiği yönündeki açıklamaların devamında; "50 yaşınız bulunmadığından dolayı dosyanız işlemden kaldırıldı…." şeklindeki bir ifadeyle talebinin karşılanmadığı; davacının ise, 13/09/1983 tarihinde Emekli Sandığı kapsamında, 657 sayılı yasaya tabi devlet memuru olarak 18 günlük fiilen çalışması bulunduğundan bahisle, 13.09.1983-30.09.1983 tarihleri arasında çalıştığının ve sigorta başlangıç tarihinin 13.09.1983 tarihi olarak tespiti ile 11.04.2013 tarihinden itibaren emekli aylığına müstehak olduğunun belirlenmesi ve bu bağlamda; sigortalı olarak yaşlılık aylığı bağlanması isteminin reddine ilişkin SGK Gaziosmanpaşa Sosyal Güvenlik Merkezi'nin 20.07.2013 tarih ve 17963-11762615 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açtığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, 2829 sayılı Kanun'un 8. maddesinde, hizmet birleştirmesinde son yedi yıllık fiili hizmet süresi içinde fiili hizmet süresi fazla olan kurumca kendi mevzuatına göre aylık bağlanacağının ve ödeneceğinin kurala bağlandığı, bu kapsamda davacının da son yedi yıllık fiili hizmet süresinin çoğunu Sosyal Sigortalar Kurumuna tabi işyerinde geçirdiği; dolayısıyla, sigortalılık süresinin başlangıcı ve yaşlılık aylığı bağlanmasına yönelik talebinin de 5510 sayılı Kanunun işaret ettiği 506 sayılı Yasa'nın yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartlarını belirleyen 60.maddesindeki hükümler çerçevesinde irdeleneceği, dava konusu işlemin de 506 sayılı Yasa'nın bu hükümleri doğrultusunda tesis edildiği gözetildiğinde; idari yargının görev alanına ilişkin 5510 sayılı Yasa'nın 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununa yönelik geçiş hükümleriyle ilgili olmayan, 506 sayılı Yasa hükümleri değerlendirilmek suretiyle çözümlenmesi gereken uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Bakırköy 18.İş Mahkemesinin 6.1.2014 gün ve E:2013/1299, K: 2014/1 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bakırköy 18.İş Mahkemesinin 6.1.2014 gün ve E:2013/1299, K: 2014/1 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ

KALDIRILMASINA, 20.2.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN